

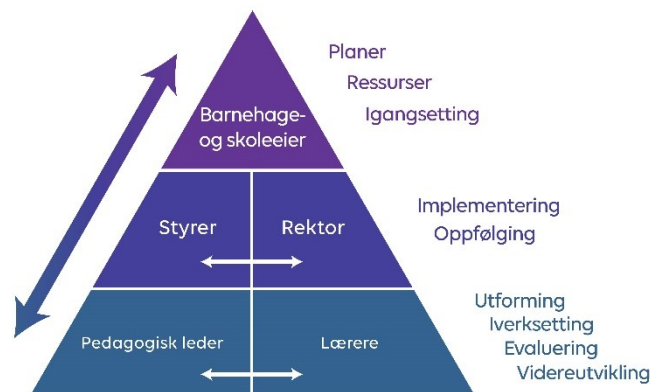
Forankring og implementering

Gunn H. Ofstad og Heidi Sandø

Arbeidet med denne kompetanseutviklingspakken må ledes og initieres av skole- og barnehageeier. Dette gjelder både private og kommunale eiere. Eieren forplikter seg til å igangsette og sørge for ressurser til møter mellom pedagoger og ledere fra barnehagen og skolen, som sammen arbeider med pakken. Organisasjonsformen med møter mellom læringsinstitusjonene er en av de viktigste tiltakene i å sikre en god overgang. For å få mest mulig ut av kompetansepakken er det viktig å sette seg inn i pakkens innhold og måten den er organisert på. Hver kommune må sammen med aktuelle aktører vurdere hva en ønsker kompetanse på og hvordan en vil prioritere arbeidet.

Det er tatt hensyn til at barnehage og skole er to ulike læringsarenaer og at de representerer to ulike kulturer. Målsettingen med kompetanseutviklingspakken er å bygge en felles forståelse av hva som kjennetegner en god overgang fra barnehage til skole. Lærere og barnehagelærere skal få gjensidig forståelse for hverandres praksis, formål og mandat.

Figuren illustrerer hvilket ansvar og oppgaver som ligger på i de ulike gruppene. Arbeidet med overgangen vil både måtte skje horisontalt, og omfatte samarbeid mellom eiernivå, ledernivå og lærernivå.

På eiernivå ligger ansvaret for overordnede planer og avgjørelser om å igangsette et samarbeid mellom barnehager og skoler. I gjennomføringen av denne kompetansepakken er det kommunen eller den private eieren som har ansvar for planlegging, gjennomføring og oppfølging av utviklingsarbeidet. I dette ligger også ansvar for nok ressurser og implementering av kommunens planer og praksis på området.

På ledelsesnivå i skolen og barnehagen ligger ansvaret for å sikre at de lokale planene for arbeidet tilpasses kommunens eller den private eierens føringer og implementeres i organisasjonen. Styrer og

rektor skal også lede og legge til rette for arbeidet med planer, organisering og kompetanseutvikling sammen med pedagogene på egne enheter. I tillegg skal de ta aktivt del i utviklingsarbeidet og kommunisere tydelige forventninger til dette arbeidet i sin virksomhet og følge opp pedagogene i arbeidet som må gjøres.

På pedagognivå ligger ansvaret for utforming av ny praksis og iverksetting av ny praksis som skal sikre en god overgang fra barnehagen til skolen. Pedagogisk leder i barnehage og lærere i skolen skal delta aktivt i prosessen fra kompetanseheving rundt temaet overgang fra barnehage til skole, til utforming av ny praksis, iverksetting og evaluering av nye planer og videreutviklingen av nye praksiser.

Implementering omtales ofte som å innføre noe nytt eller det å sette i gang endringsprosesser etter å ha oppdaget et behov for endring i kommunen, på barnehagen eller i skolen. For å lykkes med et slikt endringsarbeid er det noen faktorer som peker seg ut. 1) Man har ofte behov for kompetansebygging av personalet, noe bruken av denne kompetansepakken er et eksempel på. 2) Det er viktig med en tydelig ledelse, med klare prioriteringer. 3) De som leder endringen må ha god kunnskap om området det skal jobbes med. Kompetanseutviklingspakken *Overgang fra barnehage til skole* vil forhåpentligvis være med på å sette i gang utvikling av nødvendig kompetanse hos alle aktørene.

For å finne ut hvilket område kommunen eller den private eieren og utdanningsinstitusjonene har behov for å utvikle sin kompetanse på når det gjelder overgangen, anbefales det at de involverte aktørene gjennomfører en analyse av egen praksis (se analyse av egen praksis skjema). Resultatet av denne analysen vil identifisere områder og tema som organisasjonen bør jobbe med for å sikre en god overgang. Et slikt behov for endring bør komme til syne i plandokumenter, og på den måten ivaretas som et satsningsområde for kommunen eller for de private barnehagene eller skolene.

Å endre praksis i en organisasjon, eller som i dette tilfellet, endring av praksis på tvers av to organisasjoner er en kompleks prosess. Det er derfor viktig at de som skal lede denne endringsprosessen skaper en klarhet i hva som er kjernen i det som skal endres på. For å lykkes med endringen må denne kjernen gjøres kjent for alle aktørene i endringsprosessen. Det er også behov for å bryte ned endringen til mindre deler slik at de som skal jobbe med dette daglig klarer å omsette dette i praksis.

Det er mange faktorer som påvirker hvordan barnehage eller skoleeieren lykkes i implementeringen av planer for overgangen fra barnehage til skole. Her trekkes tre suksesskriterier frem; ressurser, relevans og eierforhold. Hvis deltakerne opplever at det ikke er satt av tid og ressurser til arbeidet, så kommer dette i tillegg til en travel arbeidssituasjon og oppleves dermed negativt og som en belastning. Det må derfor lages rom og gis ressurser til arbeidet. Endringen må også oppleves som relevant for deltakerne, og at dette er noe som er viktig for deres arbeid. Involvering og utvikling av eierforhold i forhold til det som skal implementeres bør gjøres ved at aktørene er deltakende tidlig i prosessen, slik at dette forankres i organisasjonen. En god måte å skape eierforhold på er legge til rette for møtepunkter der aktørene som deltar i prosessen får mulighet til å komme med sine faglige innspill. Ved at barnehage og skole sammen utvikler planer som blant annet inneholder sentrale komponenter for arbeidet som skal gjøres, er det større sannsynlighet for at både forankringsarbeidet og endring av praksis lykkes.

Referanser:

- Roland P. & Westergård E. (2015) *Implementering - Å omsette teorier, aktiviteter og strukturer i praksis*. Universitetsforlaget. Oslo.
- Ertesvåg S.K. & Roland P. (2014) *Ledelse av endringsarbeid i barnehagen*. Gyldendal Akademisk. Oslo.